

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ ТРЖИШТИМА

25.11.2024. – 29.11.2024.

ОДЈЕЉЕЊЕ ЗА БАНКАРСТВО, СЛУЖБА FRONT OFFICE

Сарајево, 02.12.2024. године

**НЕДЈЕЉНИ ПРЕГЛЕД КРЕТАЊА НА ГЛОБАЛНИМ ФИНАНСИЈСКИМ
ТРЖИШТИМА 25.11.2024. – 29.11.2024.**

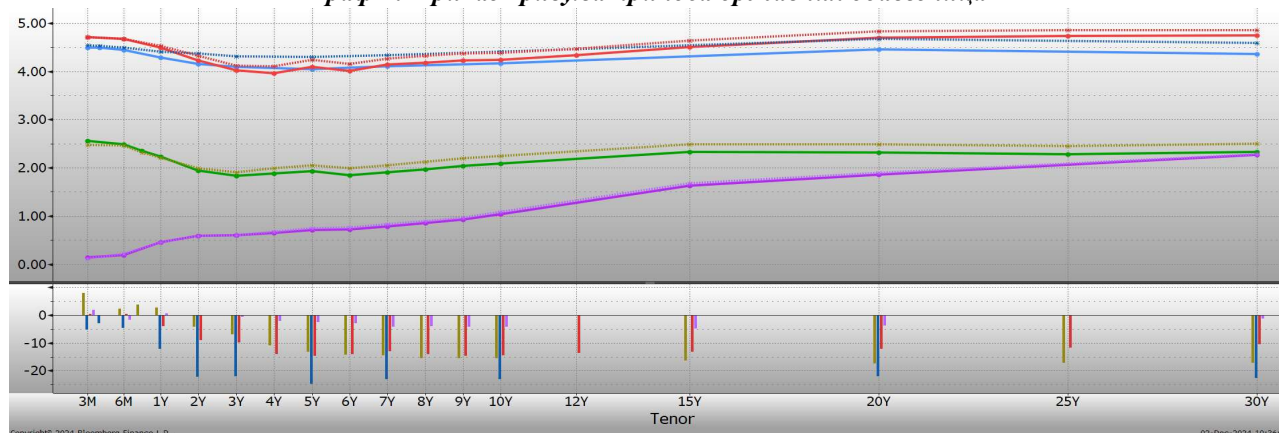
Табела 1: Приказ кретања приноса на државне обавезнице

Приноси	Зоне евра		САД		Велика Британија		Јапан	
	22.11.24	29.11.24	22.11.24	29.11.24	22.11.24	29.11.24	22.11.24	29.11.24
2 године	1,99	1,95	4,37	4,15	4,33	4,23	0,59	0,59
5 година	2,06	1,93	4,29	4,05	4,24	4,09	0,75	0,72
10 година	2,24	2,09	4,40	4,17	4,39	4,24	1,09	1,05

Табела 2: Приказ кретања приноса на њемачке Vbillove

Доспијеће	Приноси		
	22.11.24	29.11.24	
3 мјесеца	2,510	2,603	↗
6 мјесеци	2,464	2,487	↗
1 година	2,225	2,246	↗

Граф 1: Приказ кривуља приноса државних обавезница

Граф приказује криве приноса Њемачке (зелена), САД (плава), Велике Британије (црвена) и Јапана (љубичаста) за периоде од 3 мјесеца до 30 година на дане 29.11.2024. године (пуне линије) и 22.11.2024. године (испрекидане линије). На доњем дијелу графа је приказана разлика између вриједности одговарајућих приноса на наведене датуме.

ЗОНЕ ЕВРА

Приноси обавезница сигурнијих земаља зоне евра су током протекле недјеље забиљежили смањење дуж цијеле криве, посебно на крајњем дијелу. Приноси њемачких обавезница су смањени између 4 и 16 базних поена, док су приноси италијанских обавезница забиљежили смањење између 10 и 23 базна поена. Званичници ЕСВ Вилерој де Галхо, Луис де Гуиндос, Казакс, Јоахим Нагел и Стоурнарас подржавају наставак смањења каматних стопа јер се очекује да ће инфлација у зони евра достићи ниво од 2% до средине 2025. године услед забринутости због инфлације у услужном сектору и потенцијалних америчких тарифа. Главни економиста ЕСВ Лејн је изјавио да ЕСВ треба да остане “отвореног ума“ по питању брзине и величине прилагођавања каматних стопа. Сличног мишљења је и члан УВ Нагел, који је изјавио да ЕСВ не треба пожуривати са смањењем каматних стопа, наводећи још увијек присутне ризике по изгледе потрошачких цијена. Замјеник председнице ЕСВ Де Гуиндос је изјавио да би могло доћи до још смањења каматних стопа, уколико се прогнозе чланова УВ за инфлацију покажу тачним. Поновио је да би до првог новог смањења

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

могло да дође на наредној сједници (12. децембра). Члан УВ ЕСВ Кентено је упозорио на могућност да се инфлација не смањи испод 2% услед економских ризика, као што је могућност увођења тарифа од стране САД, уз наглашавање потребе да се избјегне ниска стопа инфлације у посљедњој деценији од 0,8%. Де Галхау је навео да би политике председника Трампа могле имати ограничен утицај на европску инфлацију, али да би могле утицати на каматне стопе кредитирања.

Једна од кључних мјера дугорочних прогноза инфлације у зони евра (5у5у форвард инфлацион рате) смањена је у новембру испод 2%, (први пут од јула 2022. године), а што представља сигнал да су инвеститори забринуте око економског раста и да би инфлација могла да забиљежи ниво испод циљаног нивоа ЕСВ. Инфлаторна очекивања међу потрошачима у зони евра су порасла на 2,5% у наредних 12 мјесеци у октобру, у односу на 2,4% у септембру. Ови резултати долазе усред очекивања децембарског смањења референтне стопе ЕСВ. Очекује се да ће ЕСВ наставити да смањује каматне стопе, уз очекивано смањење за 25 базних поена.

Табела 3: Кретање економских индикатора за еврозону

Ред. Бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни
			стање	период
1.	Стопа инфлације (Г/Г) П- ЕЗ	НОВ	2,3%	2,0%
2.	Темељна инфлација (Г/Г) П – ЕЗ	НОВ	2,8%	2,7%
3.	Индекс потрошачког повјерења Ф – ЕЗ	НОВ	-	-12,5%
4.	Монетарни агрегат М3 (Г/Г)	ОКТ	3,4%	3,2%
5.	Ифо индекс пословне климе – Њемачка	НОВ	86,0	86,5
6.	Стопа незапослености – Финска	ОКТ	-	8,1%
7.	Стопа инфлације (Г/Г) П – Шпанија	НОВ	2,4%	1,8%
8.	Стопа инфлације (Г/Г) П – Холандија	НОВ	3,7%	3,3%
9.	Стопа инфлације (Г/Г) П – Француска	НОВ	1,8%	1,6%
10.	Стопа инфлације (Г/Г) П – Италија	НОВ	1,4%	1,0%
11.	Промјена броја незапослених (у 000) – Њемачка	НОВ	20.000	26.000

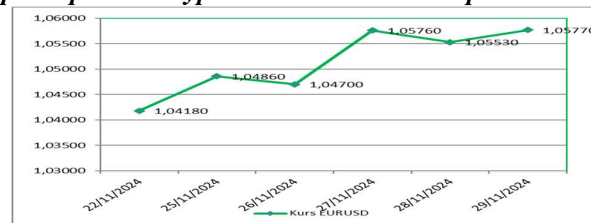
САД

Током протекле недјеље смањени су и приноси америчких државних обавезница дуж цијеле криве. Номинација Бесент Скота за министра финансија САД од стране новоизабраног председника Трампа повећала је забринутост тржишних учесника да ће наредна администрација водити агресивну трговинску политику, што се одразило на прилично смањење приноса америчких државних обавезница почетком недјеље. Ова вијест се одразила и на депрецијацију USD у односу на EUR, док су амерички индекси дионица биљежили раст. Трамп је изјавио да ће увести додатне царине од 25% на све производе из Мексика и Канаде и 10% на робу из Кине, повезујући тај потез са сузбијањем миграната и илегалних дрога које пролазе преко америчких граница. Председник Феда из Минијаполиса Кашкари је изјавио да је прикладно да Фед размотри још једно смањење референтне каматне стопе на предстојећој сједници (18. децембра). Голзби из Чикага се, такође, залаже за наставак смањења каматних стопа, “осим у случају објављивања неких увјерљивих доказа о прегријавању економије“, те да би било “савршено разумно“ да централна банка успори темпо смањења каматних стопа како се приближава ономе што сматра неутралном политиком. У фокусу протекле недјеље је било објављивање података о стопи GDP и PCE дефлатора. Према тренутним очекивањима, вјероватноћа смањења референтне каматне стопе за 25 базних поена на сједници која се одржава 18. децембра износи 60%. Протекле недјеље је објављен записник са посљедње сједнице FOMC-а који указује на то да креатори монетарне политике преферирају постепен приступ будућем смањењу каматних стопа. Почетком мјесеца председник Феда Повел је истакао да економија САД не шаље сигнале да креатори монетарне политике морају журити са даљим смањењем каматних стопа.

Табела 4: Кретање економских индикатора за САД

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	РСЕ дефлатор (Г/Г)	ОКТ	2,3%	2,1%
2.	Индекс личних прихода	ОКТ	0,3%	0,6%
3.	Индекс личних расхода	ОКТ	0,4%	0,6%
4.	GDP (Q/Q)- други прелим.	III квартал	2,8%	3,0%
5.	Индекс потрошачког повјерења	НОВ	111,8	109,6
6.	Број одобрених захтјева за хипотекарне кредите	22. нов	-	6,3%
7.	Број иницијалних захтјева за незапосленост	23. нов	215.000	215.000
8.	Број континуираних захтјева незапослених за помоћ	16. нов	1.892.000	1.898.000
9.	Поруцбине трајних добара II	ОКТ	0,5%	-0,4%

Граф 2: Кретање курса EURUSD током протекле недеље

USD је депрецирао у односу на EUR, те је курс EURUSD забиљежио раст са нивоа од 1,0418 на ниво од 1,0577.

ВЕЛИКА БРИТАНИЈА

Велика Британија се суочава са економским изазовима, а замјеник гувернера Ломбардели је изразио забринутост због стопе инфлације која је виша од очекиване, заузимајући се за постепена смањења каматних стопа. Без обзира на недавна смањења каматних стопа и даље је присутан инфлаторни притисак потакнут значајним растом плата и потенцијалним погоршањем у економији. Као одговор на неочекивани раст пореза за 25 милијарди GBP, британски послодавци планирају смањење инвестиција и радних мјеста, што би могло да пригуши економски раст. Конфедерација британске индустрије (СБИ) упозорава да овакве мјере, уз растуће трошкове државног осигурања и минималних плата, чине Велику Британију мање привлачном за инвестиције.

Цијене у продавницама у Великој Британији су значајно смањене овог мјесеца, што наговјештава нове притиске потрошње становништва. Стармер није желио да потврди обећање које је дала Ривес у вези са тим да се неће даље повећавати трошкови позајмљивања и порези. Истакао је да је Лабуристичка влада фокусирана на рјешавање проблема буџетског дефицита од 22 милијарде GBP. Очекивања потрошача за економско стање за следећу годину су погоршана, те су сада сагласна са прогнозама Владе. Очекује се контракција британске економије за 0,2% у текућој години.

Тестови ВоЕ показују да су британске банке добро капитализоване и да им је ликвидност висока. Потпуни стрес тестови ће се спроводити на двогодишњем нивоу од 2025. године.

Табела 5: Кретање економских индикатора за УК

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно стање	Претходни период
1.	БРЦ индекс малопродајних цијена (Г/Г)	НОВ	-0,6%	-0,8%
2.	Потрошачки кредити (Г/Г)	ОКТ	-	7,5%
3.	Одобрени хипотекарни кредити (у хиљадама GBP)	ОКТ	64,5	66,1
4.	Монетарни агрегат М4 (Г/Г)	ОКТ	-	3,5%

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.

Током протекле недјеље GBP је апрецирала у односу на EUR, па је курс EURGBP забиљежио пад са нивоа од 0,83132 на ниво од 0,83059. GBP је апрецирала у односу на USD, па је курс GBPUSD повећан са нивоа од 1,2530 на ниво од 1,2735.

ЈАПАН

Према очекивањима за 2025. годину, економија Јапана ће се значајно промијенити јер се предвиђа да ће ВоЈ заузети оштрији став уз повећање каматних стопа како би се борила против инфлације. Ово је услиједило након укидања негативних камата и ранијих повећања, вођених настојањем да се обезбиједи циљани ниво инфлације 2% и раст плата које су од кључног значаја за економски раст. Упркос политичким несигурностима, укључујући мањинску Владу премијера Ишибе и опозицију Демократске странке за народ, очекује се да ће ВоЈ највјероватније повећати камате, са могућношћу достизања нивоа од 1% до јула.

Извјештај из новембра наглашава повећање запослености и прихода. Ризици укључују успоравање страних економија, високе каматне стопе у САД и Европи, те стагнацију тржишта некретнина у Кини. Преговори о платама у овој години достигли су највиши ниво у посљедње 33 године, са великим синдикатима који су успјели повећати плате за више од 5%.

Kyodo News је објавио да Јапан планира емитовати 6,7 билиона ЈPY (око 44 милиона USD) у новим државним обавезницама како би финансирао додатни буџет за стимулативни пакет премијера Ишибе. Додатна емисија обавезница погоршаће фискално стање Јапана.

Упркос губитку већине на изборима, договор о пореској политици са опозицијом пружа стабилност. Додатни буџет укључује 5,75 билиона ЈPY за раст економије, 3,39 билиона ЈPY за спречавање инфлације и 4,79 билиона ЈPY за сигурносне и социјалне политике. Ова потрошња значајно повећава дуг Јапана, који тренутно износи преко 250% јапанске економије.

Табела 6: Кретање економских индикатора за Јапан

Ред. бр.	Економски индикатори	Очекивање	Стварно	Претходни	
			стање	период	
1.	Водећи индекс Ф	СЕП	-	109,1	106,9
2.	Коинцидирајући индекс Ф	СЕП	-	115,3	114,0
3.	Продаје широм земље (Г/Г)	ОКТ	-	-0,7%	2,3%
4.	Индекс услужног сектора (Г/Г)	ОКТ	2,5%	2,9%	2,8%
5.	Стопа незапослености	ОКТ	2,5%	2,5%	2,4%
6.	Однос броја слободних радних мјеста и броја пријављених	ОКТ	1,24	1,25	1,24
7.	Индекс започетих кућа (Г/Г)	ОКТ	-2,0%	-2,9%	-0,6%
8.	Индекс повјерења потрошача	НОВ	36,5	36,4	36,2
9.	Инфлација у Токију (Г/Г)	НОВ	2,2%	2,6%	1,8%
10.	Темељна инфлација у Токију (Г/Г)	НОВ	2,0%	2,2%	1,8%
11.	Малопродаја (Г/Г)	ОКТ	2,0%	1,6%	0,5%
12.	Индустријска производња (Г/Г) П	ОКТ	2,0%	1,6%	-2,6%

JPY је током протекле недјеље апрецирао у односу на EUR, те је курс EURJPY забиљежио пад са нивоа од 161,24 на ниво од 158,41. JPY је апрецирао и у односу на USD, те је курс USDJPY забиљежио пад са нивоа 154,78 на ниво од 149,77.

Одрицање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као посљедица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за посљедице одлука донесених на основу њих.

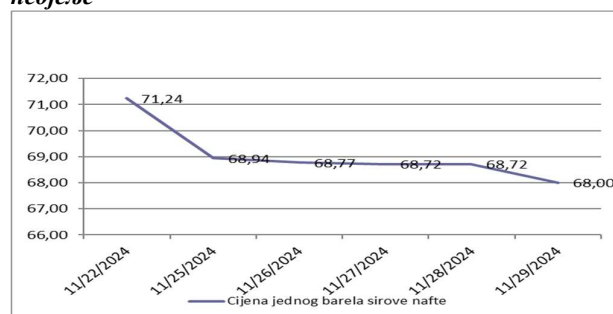
НАФТА И ЗЛАТО

Цијена једног барела сирове нафте на отварању тржишта у понедјељак је износила 71,24 USD (68,38 EUR).

Почетком недјеље цијена нафте је смањена за преко 3%, након извјештаја да су Израел и Либан договорили споразум о прекиду ватре како би се окончао сукоб Израела и Хезболаха. На отварању тржишта у уторак цијена овог енергента је иницијално биљежила раст након распродаје потакнуте реакцијама тржишта на предложене тарифе новоизабраног председника Трампа за Мексико и Канаду и планове за повећање производње сирове нафте у САД. До краја трговања цијена овог енергента је коригована наниже. Смањење цијене је настављено и средином недјеље. Аналитичари сматрају да је пад цијене нафте у понедјељак, инициран вијешћу о прекиду ватре између Израела и Либана, био претјеран. ОПЕС+ би на предстојећем састанку могао да задржи тренутна смањења производње због забринутости око глобалне потражње. Bloomberg је извјестио да ОПЕС+ разматра одгађање планираног поновног покретања производње нафте у јануару за неколико мјесеци због глобалне забринутости услјед превелике понуде. До краја недјеље цијена нафте се кретала у уском распону. Залихе сирове нафте у САД су прошле недјеље пале за 1,8 милиона барела на 428,4 милиона барела, премашивши очекивани пад од 500.000 барела, због мањег увоза, а упркос већој домаћој производњи овог енергента. Пригушена реакција цијена показује да су тржишта мање забринута због несташнице нафте сада када тензије на Блиском истоку попуштају. Генерално, цијена сирове нафте је нестабилна због тензија на Блиском истоку, слабљења потражње у Кини и потенцијалних политичких утјецаја новоизабраног председника САД Трампа. У четвртак је тржиште нафте било затворено због празника у САД.

На затварању тржишта у петак цијена једног барела сирове нафте је износила 68,00 USD (64,29 EUR), што представља пад од 4,55% на недјељном нивоу.

Граф 3: Кретање цијене нафте током протекле недјеље

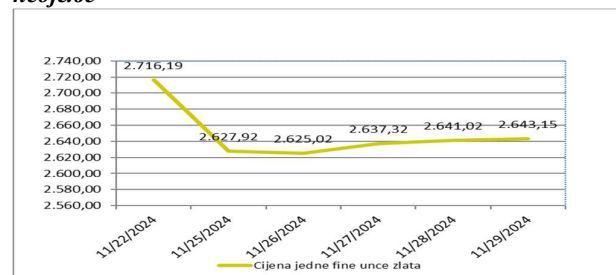
На отварању лондонске берзе метала у понедјељак цијена једне fine унце злата је износила 2.716,19 USD (2.607,21 EUR).

Почетком недјеље је забиљежен приличан пад цијене овог племенитог метала од преко 3%, након вијести о споразуму између Израела и Хезболаха, која је ублажила геополитичке тензије, те смањила привлачност злата као активне сигурног уточишта. До краја недјеље цијена злата се кретала у уском распону, уз благи раст. Смањење приноса америчких државних обавезница и депрецијација USD, након објављивања кључних економских индикатора у САД, су довели до благог раста цијене злата средином недјеље. Фокус тржишних учесника је сада више усмјерен на тензије између Русије и Украјине. Геополитичке тензије, неизвјесности на подручјима Блиског истока и у Европи и даље пружају подршку расту цијене овог племенитог метала. У II кварталу Пољска је била земља са највећим куповинама злата, а под утицајем раста забринутости око регионалног ширења конфликта између Русије и Украјине.

Аналитичари из Goldman Sachs-a су указали на то да именована и политика новоизабраног председника Трампа, који врши притисак на Фед, повећавају дефиците и изазивају забринутост око финансијске одрживости САД, те у коначници подржавају цијену злата.

На затварању тржишта у петак цијена једне fine унце злата је износила 2.643,15 USD (2.498,96 EUR), што представља пад од 2,69% на недјељном нивоу.

Граф 4: Кретање цијене злата током протекле недјеље

Одржање од одговорности (Disclaimer)

Наведени преглед кретања је заснован на екстерним изворима и не садржи било какве коментаре, процјене и ставове ЦББиХ. Централна банка не може гарантовати њихову тачност и не сноси одговорност за директну или индиректну штету која може наступити као последица коришћења или немогућности коришћења информација, материјала или садржаја, или за последице одлука донесених на основу њих.